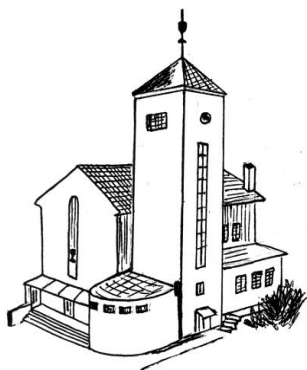

Letní Sborové listy 2014

Českobratrská církev evangelická, sbor Mšeno u Mělníka

Babylonská věž a Boží esperanto

Prastarý příběh o Babylonské věži zná asi každý. Když se židovský národ ocitl v babylonském zajetí, dostal se do kontaktu s mnohonárodnostní společností a monumentálními stavbami. Tato zkušenost se promítla i do příběhu o Babylonské věži, v němž se Židé snažili vysvětlit různost lidských jazyků: lidé se ve své pýše chtěli vyrovnat Bohu a postavit věž tak vysokou, aby sahala až do nebe. Bůh však jejich úmysl zmařil tím, že zmátl jazyky dělníků, takže nebyli schopni se domluvit a stavba skončila v troskách. Příběh o Babylonské věži je svědectvím víry, které nám má co říct i dnes.

Podívejme se na to, co se v příběhu přesně praví o důvodu, proč se lidé do stavby pustili: „Nuže, vybudujme si město a věž, jejíž vrchol bude v nebi. Tak si učiníme jméno...“ (Gn 11,4) To není nic starověkého a dnes překonaného. I v naší době staví lidé nejrůznější věže, aby si učinili jméno, aby se proslavili, stali se známými pro své skvělé dílo. To lidské dílo může mít podobu skutečné věže (vzpomeňme na nesmyslné závody o nejvyšší stavbu na světě), ale v přeneseném významu se může jednat třeba také o snahu vyniknout v práci, ukázat se před sousedy, mít co nejvíc majetku, získat slávu, vliv, význam a uznání v očích jiných lidí. Takové věže se často pokoušíme stavět i my, kdo si říkáme křesťané, pisatele těchto řádků nevyjímaje. A nejen jednotlivci, ale i celá církev.

Rádi si zakládáme na tom, co jsme dokázali, čeho jsme dosáhli. Bible přitom neříká, že nemáme usilovat o velké věci. Vzpomeňme na slavné činy Mojžíše, Davida nebo Eliáše, jimž Bůh žehnal. Problém je právě v motivaci našich snah – zda o něco usilujeme proto, abychom si učinili jméno a naplnili vlastní ambice, nebo proto, abychom svým úsilím oslavili Boha a splnili Jeho vůli.

Lidským snahám, které s Bohem nepočítají, Bůh nežehná. Tam, kde se lidé sami staví na Boží místo, kde jsou sami sobě měřítkem, končí všechno zmatkem a chaosem. Bez Boha nejsme schopni udělat nic dobrého. Nedokážeme se nakonec ani mezi sebou domluvit.

Podobně jako v příběhu o Adamovi a Evě (Gn 4,22-23) Bůh nepřipustil, aby se mu člověk mohl vyrovnat. Důvodem však nebyla Boží obava, že ztratí svou jedinečnost, že by ho člověk sesadil z nebeského trůnu. Může snad džbán svrhnout hrnčíře? Bůh kříží lidem jejich sebestředné plány, protože má obavy právě o ty lidi. Ví, že když se člověk zaobírá vlastním významem a důležitostí, řítí se do záhuby. Boží zásah – zmatení jazyků, vyhnání z ráje – tak není trestem, ale laskavou Boží pomocí a záchranou člověka před jeho vlastní zaslepeností. Můžeme být Bohu vděční, že nás nenechává budovat naše marné věže a rozmetává je, aby nám dal příležitost vrátit se k Němu.

Vydáte-li se o prázdninách na dovolenou do zahraničí a nedomluvíte se tam, nemusíte být smutní. Vždyť Bůh naše zmatené jazyky už dávno sjednotil v Duchu Svatém, jak o tom čteme v knize Skutků apoštolských: „*Jak to, že je slyšíme každý ve své rodné řeči? ... Všichni je slyšíme mluvit v našich jazycích o velikých skutcích Božích!*“ (Sk 2,5-11). Díky působení Ducha si můžeme mezi sebou opět rozumět. Dobrá zpráva o velké Boží lásce a záchraně člověka se tak stala novým prostředkem porozumění, jazykem pro každého, kdo chce najít s ostatními společnou řeč. Učebnici tohoto Božího esperanta můžete přibalit na dovolenou s sebou. Jmenuje se Nový Zákon. Hezké léto!

Luboš Skopec

Noc kostelů ve Mšeně 2014

K celostátní akci Noc kostelů, která se konala v pátek 23. května, se mšenský evangelický sbor připojil po čtvrté za sebou. Kostel navštívilo celkem 65 lidí. Poslední návštěvník odešel kolem půlnoci.

Tradičně celá akce začala před 17. hodinou vyzváněním zvonů – symbolickou pozvánkou k návštěvě kostela. Když se zdálo, že návštěvníci začínají přicházet, přihnal se přívalový déšť, který zřejmě letošní návštěvnost ovlivnil podobně jako na řadě dalších míst v okolí Mšena i v celé ČR. Podle informací některých návštěvníků museli mšenští hasiči vyjíždět, aby odčerpávali vodu.

Přesto se v rámci připraveného programu vše uskutečnilo. Příchozí návštěvníky vítala dvě děvčata ze Mšena – Amálka Boháčová a Leontýnka Novotná. Zájemci mohli vystoupit na věž, bohužel výhled v podstatě žádný nebyl.

V kostele bylo možno si prohlédnout výstavu fotografií žáků ZUŠ Mšeno nazvanou Velké maličkosti. Byla inspirována letošním mottem Noci kostelů – biblickým veršem z knihy Genesis: „Nechť jsou světla na nebeské klenbě, aby oddělovala den a noc. Budou na znamení časů, dnů a let.“ Fotografie pořídili pod vedením Čenka Hlavatého v okruhu 100 metrů od mšenské ZUŠ Eliška Podpěrová, Nikol Miřátská, Tomáš Knespl, Eliška Hlavatá, Anna a Jana Roubová.

V kostele rovněž vystoupil pěvecký soubor Intermezzo pod vedením Karla Horňáka. Posluchači vděčně ocenili potleskem svěže a s chutí zazpívané písně, které uváděla paní Marie Štráchalová. Vyvrcholením vystoupení zřejmě byla píseň „Ó Pane náš“ od Věry Martinové.

Po koncertě se zájemci sešli v modlitebně, kde cestovatel Zdeněk Bergl s osobitým komentářem promítal snímky kostelů a mešit z různých zemí Evropy, které pořídil na svých cestách.

Hlavní část programu byla zakončena kolem 22. hodiny modlitbou za obyvatele Mšena a jeho okolí. Zbylí návštěvníci pokračovali v rozhovoru. Jako poslední – po 22. hodině - přišel Vladimír Hulín ze Mšena. Živě se zajímal o architekturu kostela. Jako milovník funkcionalismu ocenil vzhled kostela zvenčí i zevnitř i zachovalé prvky jako např. věšáky v předsádkách kostela.

Velký dík patří členu evangelického sboru Michalu Vidnerovi, který zajistil zvonění, osvětlení kostela, přehrávání duchovní hudby z CD a pohoštění.

Jako každý rok převzal záštitu nad konáním Noci kostelů mšenský starosta Martin Mach. V pozdravu návštěvníkům napsal: „Podporuji projekt Noc kostelů, neboť přispívá ke sblížení lidí - umožňuje jejich návštěvu i víru nepraktikujícím, ať již z důvodů zvědavosti, či

poznávacích, nebo z úcty k architektuře či historii. Motivem může být i poznávání památek nebo výhled z kostelní věže do okolní krajiny. Ať už jsou důvody pro návštěvu kostela jakékoli z výše uvedených, dochází při ní ke komunikaci s ostatními návštěvníky i "domácími", k poznávání hodnot a krás, což považuji za velmi pozitivní.“

Michal Šimek (Psáno pro Mšenské noviny)

Zemřel Antonín Svoboda ze Mšena

Pan Antonín Svoboda zemřel v sobotu 17. května 2014 v léčebně dlouhodobě nemocných v Mnichově Hradišti. Ještě předtím pobýval na urologické klinice v Praze a v nemocnici na Bulovce. Zcela na místě je ocenit péči, kterou mu věnovala praktická lékařka MUDr. Kateřina Hartlová ze Mšena. Jejím přístupem si Antonín Svoboda velmi vážil. Poslední rozloučení se zesnulým se konalo v pátek 23. května 2014 v evangelickém kostele ve Mšeně. Mělo jednu zvláštnost – jeho dlouholetému příteli Janu Kozlíkovi ze Mšena se podařilo v pozdravu na rozloučenou vykreslit osobnost zemřelého natolik věrně, že reakcí na tuto řeč byl spontánní potlesk..

Připomeňme si nyní v několika větách život dnes již bývalého mšenského občana. Pan Antonín Svoboda se narodil 9. dubna 1943 v Praze. Se svými rodiči bydlel na Mělníce. Po jedenáctileté škole vystudoval provozně ekonomickou fakultu Vysoké školy zemědělské v Praze. Po jejím ukončení v roce 1967 nastoupil na praxi do státního statku v Dolních Beřkovicích s bytem ve Vlíněvsi.

Se svojí celoživotní partnerkou - Venuší Čížkovou ze Lhotky se oženil 12. dubna 1968. Narodil se jim syn Jiří a dcera Eva.

Do Mšena se Svobodovi přestěhovali v roce 1972. Antonín Svoboda pracoval nejdříve na státním statku ve Mšeně, později v Katusicích.

Od roku 1984 až do svého odchodu do invalidního důchodu v roce 1996 působil jako odborný učitel v učilišti v Kanině.

Jeho záliby se utvářely již v dětství, kdy byl členem ochotnického divadla v Mělníce. Byl výborným recitátorem, byl oceněn několika diplomů. Jako herec vystupoval v pohádkách pro děti.

Po přestěhování do Mšena vedl ve volném čase divadelní kroužek, působící v rámci kulturního střediska, jehož vedoucím byl František Vitouš.

Velmi se zajímal o historii. Mimo jiné byl dopisovatelem statkového časopisu, kam přispíval články o zajímavostech ze zdejšího kraje.

V důchodu se historii neustále věnoval. S vnukem Danielem velmi rád diskutoval a vedl ho k zájmu o historické stavby.

Jeho koníčkem bylo dřevo. Výrobky z něj obdarovával rodinu i známé, což mu činilo radost. Opustil nás velmi rychle a mnoho plánů již nestačil uskutečnit. Jeho výrobky jej však budou připomínat.

Po vysilující nemoci přichází klid a odpočínutí.

Nezbývá nám již, než abychom mu všichni - v první řadě pozůstalá rodina, ale i my všichni, kteří jsme měli čest jej poznat - poděkovali za vše. Za to, že zde byl, a za to, čím nás obohatil.

Pro Antonína Svobodu byl typický suchý anglický humor a smysl pro fair play. Když jsem ho potkal na ulici, jeho pohled ve mně vždy vyvolal dobrou náladu.

Když jsem ho naposledy – asi dva dny před jeho smrtí navštívil v Mnichově Hradišti, zeptal jsem se ho při rozloučení, zda od něj mohu pozdravovat Mšeno. Řekl mi, že mohu. Měla to být předzvěst jeho cesty do Mšena, již za několik dní měl být převezen do mšenského Domova seniorů. K tomu již však nedošlo. Proto vyřizuji tento pozdrav nyní.

Čest jeho památce!

Michal Šimek

Takového diskutéra a provokatéra už mít nebudu...

(vzpomínka na Antonína Svobodu)

Každý, kdo chce mluvit o někom jiném, měl by vědět, že tím řekne také něco o sobě, někdy dokonce víc o sobě než o někom jiném.

V mládí, v padesátých letech, byl pan Antonín Svoboda ovlivněn tzv. vědeckým světovým názorem, tedy něčím, o čem dnes jen ti starší z nás vědí, co to bylo. Všechno, co existuje, musí být objektivní realita, co je jen subjektivní, je neskutečné a je jen produktem falešného vědomí, prostě iluzí. Každá objektivní realita musí mít poznatelnou objektivní příčinu, jinak je jen subjektivní iluzí.

Toto přesvědčení si pan Svoboda z mládí zachoval a hájil. Až z paty jsem někdy musel tahat argumenty, abych mu je zpochybnil. Je to požehnání mít zdatného protivníka.

Jeho velkou nevýhodou bylo, že si za ta léta sám sobě upletl kolem sebe síť hotových a neměnných názorů. To příliš nepomáhá sebepoznání. Zde mi ovšem Antonín Svoboda nastavil kruté zrcadlo, abych si uvědomil, že i já nerad opouštím svůj svět svých názorů. Ne každý, kdo rád mluví o sobě, se chce skutečně poznat.

Pan Svoboda také rád rozdělával lidi na vzdělance - inteligenty, k nim choval úctu, a nezalce, kterým říkal dutolebci. Rád také zdůrazňoval, že není správné pomáhat lidem, kteří si nějak své potíže způsobili sami. K tomu se vracel opakovaně, až mi došlo, že dobře věděl, že mě zase vytočí, že se zase chytну a budu mu ten názor vyvracet sáhodlouhými výklady o tom, že pravá moudrost není ve vzdělání, o potřebě velkorysosti atd.

Často se stávalo, že když jsem se konečně po ránu odhodlal k nějaké práci, Antonín zazvonil s tím, že potřebuje půjčit stahovák nebo vidlák, a já už věděl, že mi při té příležitosti předloží zase nějaký názor, s kterým nebudu souhlasit, a že mě v poledne nebudou bolet ruce, ale huba. A kdyby jen to. Když odešel, já ještě hodiny přemýšlel, co jsem mu ještě měl říct, a neřekl, a že mu to musím říct při nejbližší příležitosti.

Jedno je jisté. Takového diskutéra a provokatéra – a to hned přes ulici – už nemám a mít nebudu.

To je, příteli Svobodo, „objektivní realita“.

Jan Kozlík

Poděkování

Děkuji všem, kteří doprovodili mého manžela Ing. Antonína Svobodu na jeho poslední cestě z tohoto světa. Děkuji panu faráři a panu Janu Kozlíkovi za duchovní podporu manželovi, když byl v nemocnicích. Děkuji za slova útěchy všem členům sboru. Děkuji za květiny, kterými jste vyjádřili náklonnost.

Venuše Svobodová

Na budoucnost se těším, říká Luki (Lukáš) Pavelka

Lukimu Pavelkovi je osmnáct let. S rodiči a sestrou Simonou bydlí ve Mšeně. Je členem mládeže místního evangelického sboru. V řeči je stručný, ale ví, co chce.

Jakou školu nyní navštěvuješ?

Technické lyceum v Mladé Boleslavi v Jičínské ulici, obor počítače. Po dokončení školy by ze mě měl být ajťák (odborník přes počítače)..

Proč sis vybral zrovna počítače?

Zajímám se o ně již od 6. třídy. Baví mě se v nich šťourat, rozebírat. V 9. třídě jsem si sestrojil počítač ze dvou částí. Ze dvou počítačů jsem si udělal jeden.

Umiš programovat?

To právě nyní děláme ve škole. Snažím se tomu věnovat.

Dříve jsi chodil na mšenskou školu. Jaký byl přechod ze základní školy na střední? Začal jsi dojíždět do Mladé Boleslavi. Byl to velký rozdíl?

Ze začátku jsem se vůbec netěšil, bál jsem se toho. První týden byl v pohodě, zvykl jsem si. Našel jsem si nové kamarády. Zdá se mi, že je to mnohem lepší než základka.

V čem je to lepší?

Třeba ty lidi. Oni se chovají úplně jinak než na základce.

Spolužáci nebo učitelé?

Spolužáci.

Jaký je rozdíl v chování spolužáků na základní škole a potom na střední?

Je vidět věkový rozdíl. Chovají se inteligentněji než na základce.

Jak bys to charakterizoval, tam jste si víc ubližovali?

To ne. Ale dělají blbosti v hodině, bordel a tak.

Máte na škole v Boleslavi dobrou partu?

Máme. Nás je devět ve třídě, Všichni si rozumíme, pomáháme si.

Jakého máte třídního učitele?

Myslím si, že máme nejlepšího učitele na škole,. Jmenuje se Josef Lhoťan a učí nás matematiku.

V čem je dobrý, proč si ho vážíte?

Je sympatický, matiku umí dobře naučit.

Jak s Vámi jedná – jako s partnery, nebo z pozice učitele?

Pořád nám říká, že jsme jak malé děti.

Každý den dojíždíš. Nelákalo Tě zůstat přes týden na internátu?

To bych nebyl moc doma. Raději dojíždím.

Musíš hodně brzo vstávat?

V půl šesté. Když mám odpoledky, vracím se domů v půl sedmé, jinak v půl čtvrté.

Co se Ti na té škole líbí?

Líbí se mi tam obory a předměty, které nás vyučují. Učitelé jsou taky dobří a metody výuky jsou taky docela slušný. A taky spolužáci. Jediná věc, co se mi nelíbí, že škola je strašně daleko od všeho, od centra. Je úplně na kraji města.

Co děláte se spolužáky ve volném čase?

Chodíme po Boleslavi, někdy si zajdeme do Mekáče (Mc Donalds), do Bondy centra, do KFC.

O čem se bavíte? Jaké jsou Vaše společné zájmy?

Všechno možný – filmy, počítače. Ty počítače nejvíc, protože jsme ze stejného oboru.

Jaký je rozdíl mezi Mšenem a Mladou Boleslaví?

Mně osobně se víc líbí Boleslav, protože je živější, je tam úplně všechno po ruce, co potřebuju. Obchody, kamarádi. Tady vlastně skoro nikdo není.

Máš tady ve Mšeně málo svých generačních soupeřů?

Tady nejsou vůbec ve stejné věkové kategorii a se stejnými zájmy.

Počítáš tedy do budoucnosti, že Mšeno opustíš?

Určitě.

Co nyní čteš za knížku?

Mám nyní rozečteno Metro 2033. Je to postapokalyptický bestseller. Je konec světa a lidé žijí v metru, v Rusku. Vlastně tam přežívá poslední skupinka lidí. Je to zajímavý.

V čem?

Jak tam procházejí pustinou a ruina Moskvy. Jsou tam různý radioaktivní mutanti. Je to i napínavý.

Je tam nějaká naděje, že to lidstvo přežije?

Tak daleko jsem se ještě nedostal.

Ty taky pomáháš tatínkovi ve mšenské pekárně, chodíš tam na brigádu. Co tam sám děláš?

Chodím tam v neděli, někdy na dvě části. Jdu tam v deset do dvanácti a

potom od dvou do čtyř. Dělán tam kvas a topím. Když tam přijdu, tak nejdřív udělám kvas, dám tam mouku, vodu, zatopím. Potom tam dám třetí stupeň – to je to samý, akorát dvojnásobek. Potom jdu domů.

Baví Tě to?

Já už to nevnímám, jestli mě to baví, nebo ne. Dřív mě to moc nebavilo, potom chvilku jo a teď už to beru normálně, jako že tam prostě chodím.

Bylo těžký se to naučit?

Vůbec ne.

Chleba zatím nepečes?

Ne.

Chodíš do kostela, byl jsi konfirmován. Co pro Tebe osobně znamená víra v Pana Boha a v Ježíše Krista?

Asi nějakou naději, nějaký důvod k žití. Prostě věřím v Boha.

Znamená to pro Tebe něco v každodenním životě?

Já myslím, že asi jo. Že Pán Bůh je vždycky se mnou.

Jak vnímáš sebe a svůj život do budoucna? Máš strach nebo se těšíš?

Určitě se těším. Na svoji práci, rodinu a na svůj nový barák.

Michal Šimek

Doporučená četba na prázdniny

Jiří Šedý: Zubař, nejlepší přítel člověka

ALMI Blansko 2014

Stomatologie je z historického hlediska velmi mladý obor, ale v průběhu zejména několika posledních desítek let prodělala rychlý vývoj. Zkrátka, trhání zubů kovářskými kleštěmi a zubní protézy ze dřeva už jsou našťestí hrdinou minulosti.

Kniha MUDr. Šedivého patří do oblasti populárně naučné literatury. Je určena široké veřejnosti a přináší řadu potřebných odpovědí na otázky, které se stomatologickou péčí souvisí. Autor vychází ze zkušeností, které získal během své lékařské praxe. Pod názvem každé z kapitol je uveden některý z hluboce zakořeněných mýtů, jež lékař vzápětí poučeně vyvrací. Kniha je opatřena řadou fotografií.

Darren Crown: Angličtina na rovinu

Euromedia Group, Praha 2012

Američan Darren Crown, žijící v Praze už dvacet let, má s výukou angličtiny u nás bohaté zkušenosti. Kromě toho dělá poradce pro anglickou výslovnost a překládá odborné texty.

V knížce najdete vtípnou formou popsány a vysvětleny různé zapeklitosti anglického jazyka. Protože je autor knihy naopak studentem jazyka českého, dokáže si snadno představit, s jakými obtížemi se musí studenti potýkat. Jednotlivé kapitoly byly několik let otiskovány v deníku E 15. Proto je možné texty nalézt také na webu pod heslem „E 15 angličtina na rovinu“.

Jojo Moyes: Než jsem tě poznala

Ikar, Praha 2013, v edici Světový bestseller

Dovedete si představit, že byste byli ze dne na den upoutáni na kolečkovém křesle?

Louisa Clarková, hrdinka románu, dostává v zaměstnání výpověď. Protože ze své výplaty živí celou rodinu, je nucena najít si rychle náhradní zaměstnání. Proto přijímá místo asistentky k muži, který je upoután na vozíku a je kvadruplegik, jinými slovy, má ochrnuté horní i dolní končetiny. Will Traynor byl do pětácti zdravý, úspěšný, dobře situovaný muž, který si života užíval naplno. Až do chvíle, kdy mu chvilka nepozornosti natrvalo změnil vše, co se zdálo být tak samozřejmé. Srazil ho motor. Will se nedokáže smířit s tím, že je naprosto odkázán na pomoc druhých, a proto se zabývá myšlenkou na asistovanou smrt. Hrdinka románu s postiženým mužem obtížně navazuje kontakt, mladý muž ji zprvu naprosto odmítá.

Je to silný, dobře napsaný příběh, příběh, který vám dá nahlédnout do jiného světa.

Vaddey Ratner: Stín banyánu

Ikar, Praha 2014, v edici Světový bestseller

Románově zpracované zážitky ze života Vaddey Ratner se odehrávají v sedmdesátých letech 20. století v době, kdy Kambodžu ovládli Rudí Khmerové a během čtyř let vyvraždili téměř třetinu obyvatel, především inteligence.

Malá Raami, která ztělesňuje autorku románu, vyrůstá mezi svými, v dostatku a obklopena láskou. Její rodina patří ke kambodžské šlechtě. V roce 1975 propuká v zemi revoluce a celá rodina musí opustit rodný dům, který stojí ve stínu banyánu, tedy fíkovníku a odejít, kam jim poručí vojáci. Raami je i s rodinou nucena otročit v otřesných podmínkách v pracovních táborech. Ocitá

se v pekle, kde život nemá žádnou cenu, v nekonečné hrůze, hladu, ve velkém utrpení.

Proto se princezna Raami utíká k tradičním kambodžským mýtům a legendám. Její otec je totiž velký básník a odmalička Raami vypráví své příběhy, básně, pohádky a kambodžské legendy o bájných hadech a dracích.

Vyprávění malé nevinné holčičky o válečných hrůzách a genocidě činí příběh hluboce lidským a dojemným. Kniha je napsána naléhavým, velmi poetickým jazykem.

Alena Mašťálová

Václav Levý – významný český sochař , učitel Josefa Myslbeka

Přednáška na besedě na evangelické faře ve Mšeně v pátek 25. dubna 2014

Václav Levý (14. září 1820 v Nebřezinách u Plas – 30. dubna 1870 v Praze) byl významný český sochař, zakladatel „moderního“ českého sochařství a učitel sochaře Josefa Myslbeka. V jeho díle se snoubí raně romantické a vlastenecky orientované skalní plastiky (Klácelka, Blaník) s monumentálními a poetickými plastikami (Adam a Eva), které překračují dobový akademismus a kladou později rozvíjené základy českého národního sochařství.

Životopis

Narodil se 14. září 1820 v Nebřezinách u Plas jako syn obuvníka Vincence Levého a matky Doroty, rozené Tupé, dcery koláře z Plas. Ve dvou letech se rodina přestěhovala do Kožlan, kde se již usadila natrvalo. Zde se utvářel talent mladého hochy především v řezbářství inspirovaném silným náboženským zanícením (vypráví se, že v deseti letech vyřezal dvě sošky Panny Marie, Madonu a kříž). Se svým uměleckým zájmem však nenalezl pochopení u rodičů, kteří jej nechali vyučit truhlářem. Na naléhání kožlanského faráře Weingärtnera byl dán na výchovu do kláštera v Plzni a později k Augustiniánům do Lnář, kde se měl stát fráterem kuchařem. Odtud byl poslán k vyučení do Drážďan.

Po odjezdu z Drážďan se náhodně setkal s mecenášem umění, velkostatkářem Antonínem Veithem, do jehož služeb co by

dvaadvacetiletý v roce 1844 vstoupil jako kuchař na zámku v Liběchově u Mělníka. Jeho sochařský talent nezůstal utajen před řadou hostů z uměleckých kruhů, kteří velkostatkáře navštěvovali. Na radu malíře Josefa Navrátila byl poslán na vyučenou k sochaři Františku Linnovi ml. do Prahy. S ohledem na to, že Linn byl pouze podprůměrný sochař Práchnerovy školy, nemohl se zde mnoho nového naučit a záhy se vrací zpět do Liběchova. Zde počátkem roku 1845 na podnět Veithova knihovníka, brněnského augustiniána profesora Matouše Klácela, vytvořil reliéfní výzdobu Klácelky v lese na stráni nad Liběchovem. Inspirací se mu stala Klácelova satirická báseň „Ferina Lišák“ a je pravděpodobné, že Klácel přímo ovlivňoval ztvárnění díla.

Úspěšné provedení Klácelky podnítilo Veitha, aby jej na konci roku 1845 poslal na studia do Mnichova k jednomu z nejuznávanějších sochařů, příteli Ludwigu Schwanthalerovi. V Mnichově se vyškolil v klasicistním akademismu a již po roce se stal korektorem v Schwanthalerově škole. Sám Schwanthaler jej považoval za svého nejlepšího žáka. Vrcholným dílem mnichovského období bylo sousoší Adama a Evy z roku 1849.

Koncem roku 1849 se vrátil do Liběchova a zde v roce 1850 pokračoval ve výdobě Klácelky – tentokráté tesal národní motivy z českých dějin – Blaník – Jana Žižku, Prokopa Holého atd. Při rekonstrukci zákupského zámku, prováděné v letech 1850–1853 se podílel na sochařské výdobě zámecké kaple. Finanční zhroutilí a Veithova náhlá smrt jej připravila v roce 1853 o velkorysého a kultivovaného mecenáše. Přesto se však dokázal prosadit jako individuální sochař a záhy obdržel zakázku na sérii soch pro klášterní a špitální kostel milosrdných sester pod Petřínem. Provinciální poměry v Praze a neustálá nekalá soutěž o nové zakázky (především s bratry Maxovými) jej však přiměla k tomu, aby se v roce 1854 ucházel o Klárovo římské stipendium. Stipendium obdržel a odjel do Říma. Řím jej okouzil a opět oživil jeho náboženské vytržení. Římské období se stalo nejplodnější částí jeho života – vytvořil asi deset plastik a řadu reliéfů. Tvořil zde pro české šlechtice (socha Evy Popelovny z Lobkovic, Madona kněžny Isabelly Thurn-Taxisové), získával zakázky pro Vídeň (busta Františka Josefa I., alegorie Artilerie pro četnická kasárna, sochařská výdoba Belvederu) a samozřejmě zanechal stopu i v Římě samotném (sochařská výdoba kostelů St.

Maria dell'Anima, St. Klimento). Jeho dílo, prodchnuté náboženským vytržením, zaujalo i papeže Pia IX.

Pro vleklé zdravotní problémy, způsobené hmotným strádáním v Římě, se rozhodl v roce 1867 navrátit zpět do vlasti. Praha jej přijala jako světově uznávaného sochaře a zahrnula jej řadou zakázek včetně výzdoby tympanonu chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Karlíně nebo sochařské výzdoby katedrály sv. Víta v Praze. Jaterní choroba, kterou onemocněl v Římě, si však vybrala svou daň a on sám byl schopen osobně ztvárnit pouze malou část zakázek a většinu z nich vytvořil ve spolupráci se svým nejlepším žákem Josefem Myslbekem, se kterým se seznámil již ve Vídni. Choroba však postupovala, předčasně zemřel 29. dubna 1870. O tři dny později byl pochován na Vyšehradě do hrobu, kde již tři léta odpočívá jeho celoživotní přítel malíř Karel Purkyně.

Významná umělecká díla

- 1845 – Klácelka – reliéfy z cyklu Ferina lišák (pískovec)
- 1848 – Lumír, Mnichov
- 1849 – Adam a Eva (sádra, bronz), Národní galerie v Praze, (sádra) Národní muzeum v Praze
- 1850 – Blaník u Klácelky – postavy českých národních dějin (pískovec)
- 1851 – Had, Harfenice – (pískovec) u Liběchova
- 1853 – Sv. Ferdinand, sv. Anna, sv. Marie Magdaléna, sv. Jan Evangelista (dřevo) pro klášterní kostel Milosrdných sester v Praze
- 1854 – sochy pro kostel sv. Karla Boromejského v Resslově ulici v Praze
- 1855 – Busta císaře Františka Josefa I. (mramor), Řím
- 1855 – štuková výzdoba v zámku Ploskovicích a zámecké kaple v Zákupích
- 1857 – Kristus mezi anděly (mramor), Řím
- 1858 – Madona na půlměsíci, Národní galerie v Praze
- 1858 – Kristus s Pannou Marií a Martou (mramor), Národní galerie v Praze
- 1861 – Sv. Alžběta Durynská, (carrarský mramor), Kunsthistorisches Museum ve Vídni
- 1862 – Madona na trůně (mramor), Ďákov
- 1864 – Sv. Jakub a 7 reliéfů pro kostel v Poličce
- 1866 – Sv. Anežka Česká (mramor), Votivní kostel ve Vídni

- 1867–1869 – Kristus nad hrobem Václava Levého a Karla Purkyně na vyšehradském hřbitově v Praze

- 1869 – Anděl na pomníku rodiny Feyereislovy (mramor), hřbitov v Žebráce

- 1869 – Anděl na hrobce Julia Zeyera, Olšanské hřbitovy v Praze

- 1869 – Sv. Cyril, (pálená hlína) pro chrám sv. Víta v Praze

- 1869 – Sv. Jan Křtitel, (opuka) pro chrám sv. Víta v Praze

- 1866 – 1869 – Adam a Eva, Zvěstování, Kristus se sv. Cyrilem a Metodějem, tympanon portálu farního kostela sv. Cyrila a Metoděje v Praze – Karlíně

Samostatné výstavy

- 1871 – Umělecká beseda, Praha

Čeněk Hlavatý

Účastníci besedy o sochaři Václavu Levém zareagovali na popis neutěšeného stavu jeho děl v Liběchově

Přepis dopisu odpovědným institucím:

Dne 25. 4. 2014 se konala beseda o Václavu Levém v evangelické modlitebně ve Mšeně.

Účastníci besedy byli seznámeni se zanedbaným stavem zámku a parku v Liběchově a tedy i nedůstojným prostředím děl významného sochaře Václava Levého.

Dlouhodobě zanedbaný stav zámku byl potvrzen všemi účastníky, kteří jsou místní a tento stav mohou sledovat.

Účastníci besedy upozorňují na tento stav a vyzývají zodpovědné úřady a širší veřejnost, aby v této věci učinili patřičné opatření.

Účastníci besedy ze dne 25.4. 2014 konané ve Mšeně o sochaři Václavu Levém.

Michal Šimek farář sboru ČCE ve Mšeně, podpis

Čeněk Hlavatý, učitel, ředitel ZUŠ Mšeno, podpis

Josef Šebesta, ZUŠ Mšeno, podpis

Komeščíková, Mšeno

Langerová L., Mšeno
Sadilová – Konrádov
Pavel Šebesta – ZUŠ Mšeno
Sadil Přemysl, Konrádov 7, podpis
Ing. Jan Vinař, MURUS, projektant, podpis
Burešová Alexandra, podpis
xxx

Dopis s razítkem mšenského evangelického farního sboru na obálce byl zaslán těmto osobám a institucím:

1. Markéta Fošumová, vedoucí oddělení památkové péče – MěÚ Mělník
2. Zuzana Jansová, vedoucí odboru školství a kultury – MěÚ Mělník
3. Josef Ulman, starosta obce Liběchov
4. Chráněná krajinná oblast Kokořínsko – sídlo na Mělníce
5. Blanka Švarcová, vedoucí oddělení památkové péče Středočeského kraje
6. Klára Zubíková, vedoucí odboru kultury a památkové péče Středočeského kraje
7. Jiří Vajčner, ředitel odboru památkové péče ministerstva kultury ČR
8. Anna Matoušková, náměstek ministra kultury pro kulurní dědictví, ministerstvo kultury ČR
9. Daniel Herman, ministr kultury ČR

xxx

Na tento dopis zareagovala písemně CHKO Kokořínsko s tím, že díla Václava Levého v Liběchově leží mimo území CHKO. Paní Markéta Fošumová mě při osobním rozhovoru ujistila, že oddělení památkové péče MěÚ Mělník stav památek zná a jedná o dalším postupu. Přišel rovněž dopis z oddělení památkové péče Středočeského kraje s popisem, co všechno se v této věci podniká a s kým se jedná.

V některém z dalších vydání Sborových listů se budeme možností záchrany děl V. Levého věnovat.

Michal Šimek

Zikmund Lucemburský nebyl liška ryšavá

Přednáška Jany Volfové na téma Lucemburkové – rod vládnoucí v zemích koruny české přilákala v pátek 6. června do modlitebny evangelického více než dvě desítky posluchačů.

Ve své přednášce Jana Volfová připomněla přínos zahraniční politiky Jana Lucemburského pro rozvoj českého království. Tato politika byla financována z výtěžku kutnohorských dolů na stříbro, nemělo by se to však tomuto panovníkovi vyčítat. Cílevědomě připravoval cestu svému synu Karlovi, který se nakonec stal německým císařem a jeho panování bylo pro Čechy přínosné, už jenom založením university a nejen tím.

Například ze stavebního řešení Nového Města pražského by si dodnes mohli brát architekti příklad. S výjimkou Ječné ulice totiž nikde neprofukuje vítr. V Ječné profukuje proto, že na přilehlém Karlově náměstí se konaly dobytčí trhy, takže to tam potom tolik nepáchlo.

Asi největším přínosem pro milovníky historie byl pohled na Zikmunda Lucemburského, který v tradičním českém obrozeneckém pohledu byl označován jako liška ryšavá. Ve skutečnosti – pomíneme – li jeho sukničkářství a požitkářství – to byl velmi schopný politik a diplomat. V době, kdy tehdejší církev byla v krizi a v Čechách panovala občanská válka, to neměl jednoduché. Neustále se však snažil nastolit mír. Upřímně usiloval o to, aby se znesvářené strany sešly a jednaly spolu.

Toлик několik letných postřehů Posluchači kvalitu přednášky ocenili nejen potleskem, ale především přáním, aby přednášející opět brzy do Mšena přijela. Přímou na místě to přislíbila s tím, že se bude věnovat Jiřímu Poděbradskému.

Michal Šimek

Psáno pro Mšenské noviny

Oblastní kolo soutěže Zlatá včela 2014

V sobotu 26. dubna 2014 pořádal včelařský kroužek mládeže při ZO ČSV Mšeno oblastní kolo soutěže Zlatá včela 2014. Soutěž každoročně pořádá Český svaz včelařů pro členy včelařských kroužků mládeže. Děti

převážně z prvních a druhých stupňů základních škol plní několik úkolů (test včelařských znalostí, botanika – poznávání rostlin důležitých pro včely, mikroskopování, včelařské nástroje a práce se včelstvem), jejichž výsledky se sčítají a součet určuje pořadí.

Vedle vlastní soutěže měli žáci možnost poznat lépe město Mšeno. Soutěžní stanoviště byla díky podpoře města Mšena, ZUŠ Mšeno a evangelického sboru ve Mšeně na různých místech.

V budově ZUŠ soutěžící mikroskopovali a pracovali s fotoplásty.

V budově evangelického kostela děti poznávaly včelařské vybavení. Dále měly možnost vylézt na věž kostela a rozhlédnout se po kraji.

Na koupališti žáci poznávali rostliny a poté psali znalostní test.

Výsledky vlastní soutěže nás potěšily. Dva z mšenských soutěžících - Kateřina Podpěrová (1. místo) a Petr Mikeš (3. místo) postoupili do celostátního kola, jehož termín byl stanoven na 16. až 18. května 2014 v Nasavrkách u Chrudimi.

Organizace soutěže díky mnoha dobrovolníkům, podporovatelům i sponzorům dopadla na výbornou. Tímto bych chtěl všem, kteří se na průběhu akce podíleli, poděkovat."

Jan Podpěra

Co znamená věřit?

Retreat Akademické YMCY v trapistickém klášteře

Letošní retreat Akademické YMCY byl věnován tématu víry. Konal se v ženském trapistickém klášteře Naší Paní nad Vltavou v Poličanech u Neveklova (okr. Benešov) ve dnech 23.- 25. května 2014. Hlavními řečníky byli paní Anna Mátiková, FSP (členka řádu Paulínek z Prahy) a Jan Kozlík (kurátor evangelického sboru ve Mšeně). Každý z řečníků pojal otázku víry z jiného úhlu pohledu.

Anna Mátiková se zamyslela nad tím, co znamená věřit ve světle exhortace papeže Františka Evangelium Gaudium (Radost evangelia), na jejímž českém vydání se podílela. Podtitul brožury, které vydalo nakladatelství Paulínky v Praze, zní: Apoštolská exhortace o hlásání evangelia v současném světě.

Jan Kozlík předložil svým osobitým způsobem výsledky svého celoživotního přemýšlení nad biblí a nad svým osobním vztahem k Ježíši Kristu.

Oba příspěvky jsou dokladem několika věcí:

1. Ekumenismus je dnes již naprosto přirozenou záležitostí a to i ve vztahu k nejvyššímu představiteli římskokatolické církve.
2. Teologie – a to platí dnes již i pro římskokatolickou církev – není pouze výsadou mužů.
3. Věřící křesťané nechtějí pouze pasívně přihlížet k dění v současném světě. Chtějí do něj vnést a proměňovat jej v duchu základů, který jim byl dán – vírou ve Stvořitele světa Hospodina a ve Spasitele světa – Ježíše Krista.

Oba příspěvky zveřejňujeme v plném znění níže.

Michal Šimek

Co znamená věřit (ve světle exhortace Evangelium gaudium)?

Víra zakládá na určitém poznání. Vychází z něčeho, co jsme poznali jako pravdivé a proto o tuto pravdu opíráme své jednání, své postoje (v menším měřítku) a celý svůj život (v globálním měřítku). Současně však vnímáme, že víru nelze popsat jako rovnici:

poznání + identifikace poznání s pravdou = víra

Známe lidi, kteří disponují úžasným poznáním, vnímají, kde je pravda... a přece nějak „nemohou“ k poznání přilnout celým svým životem... Co je tedy víra? Kdyby víra fungovala jako výše zmíněná rovnice, nebo dokonce, kdyby pojem víra označoval souhrn vědomostí, které si člověk nastuduje, k získání víry by stačilo absolvování kursu, studium, přečtení několika knih... Všichni však vnímáme, že to tak snadno neprobíhá. Víra není souhrn informací či vědomostí. Víra se nezískává takhle snadno. Bývalý papež Benedikt XVI. (neboli Josef Ratzinger), jenž bezpochyby patří mezi nejvýznamnější teology současnosti, často velmi prostými slovy upozorňuje na jednu věc:

„...křesťanství není v prvé řadě nějaká morálka, ale zkušenost s Ježíšem Kristem, který nás

osobně miluje, ať jsme mladí, nebo staří, chudí, nebo bohatí. Miluje nás i tehdy, když se od něho odvracíme zády.“

Poselství ke Světovým dnům mládeže 2010

Teolog a univerzitní profesor nezdůrazňuje vědomosti, nezdůrazňuje morálku, ale **zkušenost**.

Rovnice, jejíž výsledkem je víra, by tedy spíš vypadala následovně:

poznání + identifikace poznaného s pravdou + osobní zkušenost s touto pravdou = víra

Pravda přitom není „něco“, ale „někdo“. Podobným směrem se ubírá i myšlení současného papeže Františka:

„Katolická víra, která by se redukovala jen na vědomosti, na soubor norem a zákazů, na dezintegrované zbožné praktiky, na selektivní a parciální příklon k pravdám víry, na příležitostnou účast na některých svátostech, na „papouškování“ základů křesťanské nauky a na bezduchý a útočný moralismus, který život pokřtěných rozhodně nezmění, nemůže obstát. [...] ... **křesťanem se člověk nestane na základě nějakého morálního rozhodnutí nebo z nadšení pro velkou myšlenku**, ale na základě **setkání** s událostí, s osobou, která dává životu nový rozměr a s ním určující směr.“ (Aparecida, 11-12).

J. M. Bergoglio: Opravdová moc je služba

Naše hledání odpovědi na otázku „Co znamená věřit?“ tedy nabírá zcela konkrétní směr. Víra není intelektuální souhlas s nějakou informací, se souhrnem pravd či morálních zásad, nýbrž vztah, setkání/setkávání.

Od téhož bodu se odráží též papež František ve své exhortaci. I staví veškeré své uvažování o hlásání evangelia na tom, že víra je především vztah.

„Zvu každého křesťana na jakémkoli místě a v jakékoli situaci k tomu, aby se hned dnes navrátil ke svému osobnímu setkání s Ježíšem Kristem, nebo alespoň aby učinil rozhodnutí, že se s ním chce setkat a že ho bude každý den bez ustání hledat.“

EG, 3

Vidíme, že nevybízí k zopakování katechismu, k oprášení pravd víry, ke studiu..., ale k osobnímu setkání s Ježíšem Kristem.

Co znamená věřit ve světle exhortace Evangelii gaudium? Jak vypadá vztah s Bohem ve světle tohoto textu?

Cílem exhortace EG je hledání resp. vytyčení nových a pro současnou dobu aktuálních cest evangelizace (tj. sdělování víry). Pokud tedy exhortace hledá (eventuelně nastiňuje) odpovědi na otázky: „Jak je možné sdělovat druhým vztah ke Kristu? Jak lze zvát druhé do vztahu ke Kristu?“, můžeme na pozadí těchto odpovědí vyzdvihnout, jak takový vztah vypadá, jak se uskutečňuje, jak ho lze prožívat. Z otázky, kterou se zabývá exhortace: „Jak předávat víru?“, se tedy můžeme dobrat k odpovědi na otázku: „Co (podle této exhortace) znamená věřit?“

Pouze krátké shrnutí obsahu dokumentu *Evangelii gaudium*:

V úvodu papež František poukazuje na radost, která nutně „evangelia naplňuje srdce i život těch, kdo se setkávají s Ježíšem. Ti, kdo přijímají spásu od něj, jsou vysvobozeni z hříchu, smutku, vnitřní prázdnoty a osamění“ (EG,1). Přirozeným plodem vztahu ke Kristu je podle papeže Františka radost. Papeži přitom nejde o nějaké laciné nadšení. Už první kapitole totiž důrazně vybízí k „neodkladné obnově církve“. Evangelium je ze své podstaty poselstvím radosti. Tato radost se však může zrodit teprve tehdy, když se srdce, která evangelium přijímají, nechají touto zvěstí také radikálně přetvářet. Předpokladem radosti je tedy obrácení.

Papež František v souvislosti s obnovou církve v jejím misijním nasazení s oblibou pracuje právě s výrazem „konverze“. Součástí této konverze

(obrácení) je podle pontifika i nezbytná revize a zásadní obnova dosavadních církevních struktur, neboť – jak poznamenává – „existují církevní struktury, které mohou dokonce omezovat evangelizační dynamičnost“ (EG, 26).

2. Druhá kapitola exhortace plynule navazuje na předchozí část a zkoumá charakteristiky současné doby, v níž je církev poslána působit. Mezi nejzávažnějšími znameními doby, které církev nemůže a nesmí přehlížet, přitom zmiňuje:

- tzv. „ekonomiku exluze“, která má tendenci privilegiovat jisté sociální skupiny a zcela vylučovat ostatní, zejména ty nejslabší;
- diktát ekonomických a finančních zákonitostí, který přehlíží základní etické hodnoty a zejména důstojnost lidské osoby;
- prohlubující se sociální nerovnost;
- potřebu nové inkulturace evangelní zvěsti;
- pozornost církve k městským kulturám, které představují specifický sociální fenomén na vzestupu.

3. Třetí kapitola dokumentu již míří k podstatě evangelizačního a misijního působení církve. Zde zdůrazňuje, že posláním hlásat evangelium nejsou pověřeni pouze biskupové a kněží, ale každý věřící. Přitom klade velký důraz na důstojnost a poslání Božího lidu, jenž je Bohem stále obdarován rozmanitými charismaty ve službách celého společenství. Papež zde též podtrhává významný evangelizační potenciál, který v sobě nese lidová zbožnost a její projevy (srov. EG, 122 – 126).

4. Ve čtvrté kapitole papež František novým způsobem předkládá pohled církve na sociální otázky, přičemž – jak je mu to vlastní – klade zvláštní důraz na pozornost vůči chudým, slabým, bezbranným a sociálně znevýhodňovaným jednotlivcům i celým skupinám.

Právě v této části exhortace papež uvádí „čtyři principy, které mají specificky orientovat rozvoj sociálního soužití“ (srov. EG, 221):

- 1. Čas je nadřazen prostoru,**
- 2. Jednota má převahu nad konfliktem,**
- 3. Realita je důležitější než idea,**
- 4. Celek je nadřazen části.**

5. Pátá kapitola klade opět důraz na osobní vztah všech hlasatelů evangelia ke vzkříšenému Kristu a jeho Duchu. Papež se zde opět navrácí k již v úvodu zmiňované radosti, která je neodmyslitelnou charakteristikou evangelní zvěsti a křesťanského poselství o spáse.

Vraťme se však zpátky ke zmiňovaným čtyřem principům...

- 1. Čas je nadřazen prostoru,**
- 2. Jednota má převahu nad konfliktem,**
- 3. Realita je důležitější než idea,**
- 4. Celek je nadřazen části.**

Papež o nich mluví v kontextu sociální problematiky, takže bychom o nich mohli uvažovat v souvislosti základních principů sociálního učení církve (personalita, solidarita, subsidiarita, trvale udržitelný rozvoj). Určitě by to bylo zajímavé téma, nicméně, chci se na tyto čtyři principy podívat v jiném světle. Domnívám se totiž, že právě ony vypovídají velmi mnoho o tom, co znamená věřit podle papeže Františka, jenž je podepsán pod exhortací *Evangelii gaudium*.

Při prvním čtení nás uvedené čtyři principy mohou překvapit či zarazit. Můžeme si říci: „Co to je?! Kdo má tomu rozumět?!“ Může se nám zdát, že papež zde pracuje s pojmy, které pocházejí odněkud z jihoamerických pastoračních plánů, nebo nějakých latinskoamerických církevních dokumentů a pro nás jsou málo srozumitelné a především málo použitelné.

V září 2013 byl několika jezuitskými časopisy na světě publikován rozhovor, který v srpnu 2013 s papežem Františkem vedl šéfredaktor jezuitského kulturního magazínu *La Civiltà Cattolica* Antonio Spadaro. (Český překlad byl zveřejněn na stránkách vatikánského rozhlasu. Knižně vyjde cca v červenci 2014 pod názvem *U mne je vždy otevřeno*.) Oba rozmlouvající – papež František i Antonio Spadaro jsou jezuité a v jisté chvíli se dostanou se k tématu: Podstatou ignaciánské (jezuitské) spirituality je hledat a nalézat Boha ve všech věcech. Spadaro se tedy papeže ptá: „**Svatosti, jak je možné hledat a nacházet Boha ve všech věcech?**“

Papež na tuto otázku odpovídá:

„Existuje pokušení hledat Boha buď v minulosti anebo v budoucnosti. Bůh je zajisté v minulosti, protože je ve stopách, které zanechal. A je také v budoucnosti

jakožto příslib. Ale takřikajíc »konkrétní« Bůh je dnes. Proto nám nářky nikdy, nikdy nepomohou nalézt Boha. Dnešní nářky nad tím, kam se ubírá »barbarský« svět, někdy vedou k tomu, že se v církvi rodí touhy po pořádku, chápaném jako pouhé zakonzervování, jako pouhá obrana. Ne! Boha je třeba potkávat v současnosti.“

„Bůh se projevuje v historickém zjevení, v čase. Čas zahazuje procesy, prostor je krystalizuje. Bůh se nachází v čase, v probíhajících procesech. Není dobré dávat přednost prostorům moci před dobami trvání procesů, byť jsou tyto doby někdy dlouhé. My musíme spouštět procesy, spíš než obsazovat prostory. Bůh se projevuje v čase a je přítomen v dějinných procesech. Proto máme dávat přednost takovým formám jednání, z něhož se rodí nové dynamiky. A to vyžaduje trpělivost, čekání.“

Ve světle této papežovy odpovědi lze zahlédnout nové světlo k pochopení výše zmiňovaných čtyř principů:

- 1. Čas je nadřazen prostoru,**
- 2. Jednota má převahu nad konfliktem,**
- 3. Realita je důležitější než idea,**
- 4. Celek je nadřazen části.**

Nejedná se v první řadě o principy nějaké sociální nauky církve i když platí i pro tuto oblast... Tyto principy jsou klíčovými pilíři papežovy spirituality. Jsou vyjádřením jeho jezuitského „hledání Boha ve všech věcech“. A zde se dostáváme k naší úvodní otázce: „Co znamená věřit ve světle exhortace Evangelii gaudium?“ Zdá se, že *věřit* pro papeže Františka (jenž je autorem dokumentu EG) znamená hledat Boha ve všech věcech. Můžeme se tedy dále ptát, co takové hledání obnáší.

Papež dále v rozhovoru se Spadarem pokračuje:

„Potkávání Boha ve všech věcech není nějaké empirické objevování. Když toužíme po setkání s Bohem, chtěli bychom jej koneckonců ihned empiricky uchopit. Tak ale není možné potkat

Boha. Člověk potkává Boha v lehkém vánku, jak to zakusil prorok Eliáš. Smysly, které zakoušejí Boha, svatý Ignác nazývá »duchovními smysly«. Ignác vyžaduje duchovní otevřenost pro setkání s Bohem, která je něčím víc než pouze ryze empirickým přístupem. Potřebný je kontemplativní postoj: je to schopnost vnímat, že člověk se ubírá dobrou cestou pochopení a zalíbení ve věcech a situacích. Znamením toho, že jsme na dobré cestě, je hluboký pokoj, duchovní útěcha, Boží láska a schopnost vidět všechny věci v Bohu.“

„Jestliže potkávání Boha ve všech věcech není nějaké »empirické objevování, namítne v rozhovoru Spadaro, „a jestliže se tedy jedná o cestu četby dějin, můžeme se taky dopustit chyb...“

Papež pokračuje:

„Ano, v tomto hledání a nalézání Boha ve všech věcech vždy zůstává jistá zóna nejistoty. Musí zde být. Tvrdí-li někdo s naprostou jistotou, že potkal Boha, a nedotkne se ho ani náznak nejistoty, není to v pořádku. To je podle mne důležité vodítko. Má-li někdo odpovědi na všechny otázky, je to důkaz, že Bůh s ním není. Znamená to, že je falešným prorokem, jenž využívá náboženství pro sebe. Velcí vůdcové Božího lidu, jako Mojžíš, vždy nechávali prostor pochybnosti. Musí se nechávat prostor Hospodinu, ne našim jistotám. Je třeba, abychom byli pokorní. Nejistota je přítomná v každém opravdovém rozlišování, které je otevřeno potvrzení v podobě duchovní útěchy.“

„Rizikem při hledání Boha ve všech věcech je tedy snaha všechno hned přesně vyjadřovat a s lidskou jistotou a arogancí říkat: »Bůh je zde.« Tak nalezneme pouze boha podle svých představ. Správný postoj je augustinovské:

hledat Boha, abychom jej našli a nalézat jej, abychom jej neustále hledali. Hledání je často tápavé, jak to čteme v bibli. To je zkušenost velkých otců víry, kteří jsou naším vzorem. Je třeba vrátit se k 11. kapitole Listu Židům. Abrahám se s vírou vydal na cestu, aniž by věděl, kam jde. Všichni naši předkové ve víře umřeli a pouze zdáli zahlédli zaslíbená dobra... Život nám nebyl dán jako operní libreto, v němž je všechno napsáno. Život znamená jít, kráčet, dělat, hledat, vidět... Je třeba pustit se do dobrodružství, které tkví v tomto: hledat setkání, nechat se hledat a dovolit Bohu, aby nás potkal.“

„Bůh je totiž první, Bůh je vždy první. Bůh nás předchází. Bůh je tak trochu jako mandloňový květ z tvé rodné Sicilie, Antonio, květ, který kvete jako první. Čteme to u Proroků. Boha tedy potkáváme na cestě, když kráčíme. Zde by mohl někdo namítnout, že je to přece relativismus. Je to relativismus? Je, když se to špatně pochopí jako nějaká forma neurčitého panteismu. Není, pokud to chápeme v biblickém smyslu, podle něhož je Bůh vždycky překvapením a tedy nikdy nevíš, kdy a jak jej naleznáš. Ty totiž nejsi tím, kdo stanovuje čas a místo setkání s ním. K setkání je potřebné rozlišování. Proto je rozlišování tak zásadní.“

„Je-li křesťan restauracionista, legalista a chce-li mít všechno jasné a jisté, pak nic nenalezne. Tradice a vzpomínka na minulost nám mají pomáhat k tomu, abychom měli odvahu otevírat Bohu nové prostory. Kdo v současné době stále hledá disciplinární řešení, kdo přehnaně tíhne k věroučné „jistotě“, kdo se umíněně snaží obnovovat zašlou minulost, ten má statickou a regresivní mentalitu. Tímto způsobem se z víry stává pouze jedna z mnoha ideologií. Já mám

jednu dogmatickou jistotu: Bůh je přítomen v životě každé osoby. Bůh je v životě každého jednoho. I když byl něčí život katastrofou, i když je rozbitý neřestmi, drogami nebo čímkoliv jiným, Bůh je v jeho životě. Můžeme a musíme ho hledat v každém lidském životě. I když je život člověka polem plným bodláčí a plevele, vždy je v něm i prostor, na němž může vyklíčit dobré semeno. Je třeba důvěřovat Bohu.“

Myslím si, že právě tato papežova odpověď nejlépe objasňuje „slavné“ čtyři principy a nejlépe vyjadřuje, co znamená pro Františka věřit v Boha. Františkova víra je vztah a každý opravdový vztah má dějinný charakter. Má podobu příběhu, který se vyvíjí postupně. Nelze ho uchopit a zafixovat jednou pro vždy. Je potřeba počítat s napětím, s touhou i naplněním, s prázdnotou i radostí a mít trpělivost s tím, co ještě není hotové. Takový je každý autentický vztah.

Víra papeže Františka, jak ji můžeme poznávat ze zmiňovaného rozhovoru i z dokumentu EG je zároveň velmi blízká biblické víře. Biblická víra je ukotvená v prostoru a času, v konkrétnosti, v dějinách lidí. Víru netvoří abstraktní pojmy, nýbrž konkrétní projevy vztahu, který Bůh navazuje s člověkem. Biblická víra je ve své podstatě historická. Bible je z velké části sbírkou příběhů, událostí. Na rozdíl od Islámu v křesťanství nejde o popsání a co nejdokonalejší zachycení vlastností Boha, nýbrž o vyprávění, jak tento Bůh jedná, co koná, co působí ve vztahu k člověku. Islám pracuje s 99 Božími jmény. Jsou to v podstatě abstraktní označení, které gramaticky nelze spojovat s lidskými bytostmi. Tu je obrovský rozdíl mezi biblickým náboženstvím – židovstvím a posléze pak křesťanstvím, a ostatními náboženstvími. Křesťanská víra ještě víc dotahuje do důsledku to, co je již obsaženo v židovské víře: Bůh vstupuje do lidských dějin. Píše příběh spolu s lidmi. Křesťanská víra je založená na vtělení – Bůh se stává člověkem, radikálně vstupuje do lidských dějin. Když se podíváme na křesťanské vyznání víry, zjistíme, že jeho centrální částí je vlastně příběh. Je to příběh konkrétní osobnosti – Ježíše Krista.

Proto může papež tvrdit, že čas je nadřazen prostoru. Podstatou křesťanské víry nejsou přesně definované pojmy (analogie prostor. Prostor lze definovat, vymezit na metry, kilometry atd...), nýbrž příběh (analogie čas). Když se podíváme na křesťanské krédo, můžeme si všimnout, že není kompendiem definicí, ale „minipříběhem“.

Celá bible – Stará i Nová smlouva – (byť obsahuje poučné pasáže), je ze své větší části sbírkou příběhů – příběhů o vztahu mezi Hospodinem a lidem. Vyznání víry jako příběh není křesťanský vynález. Když si všimneme židovské vyznání víry, takzvané historické krédo Izraele, zjistíme, že je ve své podstatě příběhem.

Viz **Dt 26,1-10**:

1Až přijdeš do země, kterou ti Hospodin, tvůj Bůh, dává do dědictví, a obsadíš ji a usadíš se v ní, 2vezmeš z prvotin všech polních plodů, které vytěžíš ze své země, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh, vložíš je do koše a půjdeš k místu, které vyvolí Hospodin, tvůj Bůh, aby tam přebývalo jeho jméno.

3Přijdeš ke knězi, který tam bude v těch dnech, a řekneš mu: „Vyznávám dnes Hospodinu, tvému Bohu, že jsem vstoupil do země, o které přísahal Hospodin našim otcům, že nám ji dá.“

4Kněz vezme koš z tvé ruky a postaví jej před oltář Hospodina, tvého Boha.

5Ty pak promluvíš před Hospodinem, svým Bohem, takto: „Můj otec byl Aramejec bloudící bez domova, sestoupil do Egypta a s hrstkou lidí tam pobýval jako host. Tam se stal velikým, zdatným a početným národem.

6Ale Egypťané s námi zle nakládali, trýznili nás a tvrdě nás zotročovali.

7Tu jsme úpěli k Hospodinu, Bohu našich otců, a Hospodin nás vyslyšel, shlédl na naše pokoření, plahočení a útlak.

8Hospodin nás vyvedl z Egypta pevnou rukou a vztaženou paží, za veliké hrůzy, se znameními a zázraky,

9a přivedl nás na toto místo a dal nám tuto zemi, zemi oplývající mlékem a medem.

10Nyní tedy, hle, přinesl jsem prvotiny z plodů role, kterou jsi mi dal, Hospodine.“ A postavíš koš před Hospodina, svého Boha, a pokloníš se před Hospodinem, svým Bohem.

Podobně i **Žalm 136**, který je vlastně poetickým, básnickým zpracováním historického kréda Izraele z knihy Deuteronomium:

1Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý, jeho milosrdenství je věčné.

2Chválu vzdejte Bohu bohů, jeho milosrdenství je věčné.

3Chválu vzdejte Pánu pánů, jeho milosrdenství je věčné.

4Jedině on koná velké divy, jeho milosrdenství je věčné.

5Nebesa učinil důmyslně, jeho milosrdenství je věčné.

6Zemi na vodách překlenul oblohou, jeho milosrdenství je věčné.

7Učinil veliká světla, jeho milosrdenství je věčné.

8Slunce, aby vládlo ve dne, jeho milosrdenství je věčné.

9Měsíc a hvězdy, aby vládly v noci, jeho milosrdenství je věčné.

10Ranil Egypt v jeho prvorozených, jeho milosrdenství je věčné.

11A vyvedl Izraele z jeho středu, jeho milosrdenství je věčné.

12Pevnou rukou a vztaženou paží, jeho milosrdenství je věčné.

13 On rozdělil Rákosové moře ve dvě, jeho milosrdenství je věčné.

14 A převedl Izraele jeho středem, jeho milosrdenství je věčné.

15 Faraóna s vojskem smetl do Rákosového moře, jeho milosrdenství je věčné.

16 Svůj lid vodil pouští, jeho milosrdenství je věčné.

17 Pobil velké krále, jeho milosrdenství je věčné.

18 Zahubil vznešené krále, jeho milosrdenství je věčné.

19 Krále Emorejců Síchona, jeho milosrdenství je věčné.

20 A bášanského krále Óga, jeho milosrdenství je věčné.

21 Jejich země předal do dědictví, jeho milosrdenství je věčné.

22 Do dědictví Izraele, svého služebníka, jeho milosrdenství je věčné.

23 Když jsme byli poníženi, rozpomněl se na nás, jeho milosrdenství je věčné.

24 A vyrval nás našim protivníkům, jeho milosrdenství je věčné.

25 Veškerému tvorstvu dává pokrm, jeho milosrdenství je věčné.

26 Chválu vzdejte Bohu nebes, jeho milosrdenství je věčné.

Věřící žid nenalézá Boha v přírodě jako nehybnou všeobjímající, transcendentní bytost, nýbrž jako bytost, která vstupuje do jeho každodennosti. Víra nezačíná u hlavy, ale u nohou. Boha potkáváme uprostřed naší každodenní všednosti. Toto je důležitý klíč k otázce: Jak získat víru? Věřící člověk není ten, kdo zná kdovíjaké hluboké duchovní definice neviditelné všudypřítomné bytosti, nýbrž ten, kdo čte všechny události jako příběh Boží přítomnosti ve svém životě. Není to snad víra prostých lidí?

Mohli bychom říci, že semínkem, z něhož vyrůstá víra je naděje. Naděje, jako jistota, přesvědčení, že lidské dějiny i naše osobní dějiny nejsou sledem nesmyslných událostí, které se řítí do nicoty, nýbrž smysluplným příběhem.

Úryvky ke čtyřem citovaným principům:

1. Čas je nadřazen prostoru:

Tento princip umožňuje pracovat dlouhodobě, bez posedlosti okamžitými výsledky. Pomáhá trpělivě snášet obtížné a nepříznivé situace nebo změny plánů, které dynamičnost reality vynucuje. Je to výzva k přijetí tenze mezi plností a omezením, přičemž prioritou je čas. Jedno z pochybení, ke kterým dochází v sociálně-politickém dění, spočívá v upřednostňování prostorů moci před časem procesů. Dát prioritu prostoru vede k bláznivé snaze vyřešit všechno v přítomném okamžiku, k pokusu obsadit všechny prostory moci a k sebepotvrzení. Procesy zde mají vykristalizovat, aby je bylo možné zastavit. Dát prioritu času znamená starat se víc o to, abychom spouštěli procesy, než abychom obsazovali prostory.
EG, 223

2. Jednota má převahu nad konfliktem:

Konflikt nelze ignorovat nebo zastírat. Musí se přijmout. Avšak zůstaneme-li v něm uvězněni, ztratíme perspektivu, horizonty se zužují a sama realita zůstává rozdrobena. Zastavíme-li se v konfliktní konjunktuře, ztratíme smysl pro hlubokou jednotu reality. Jsou lidé, kteří tváří v tvář konfliktu ho sice registrují, nicméně pokračují jakoby nic, umyjí si ruce, aby mohli pokračovat ve svém životě. Jiní vstupují do konfliktu takovým způsobem, že v něm uvíznou, ztrácejí patřičný horizont,

projektují své vlastní nejistoty a nespokojenost na instituce, a tak se jednota stane neuskutečnitelnou. Potom je tu ještě třetí, vhodnější způsob, jak čelit konfliktu. Je to ochota snášet konflikt, řešit ho a přetvořit ho na spojující článek nového procesu. „Blahoslavení tvůrci pokoje“ (Mt 5,9).
EG, 226-227

3. Realita je důležitější než idea:

Je nebezpečné žít v říši pouhého slova, obrazu, sofismatu. Odtud plyne potřeba přijetí třetího principu: realita je nadřazena ideji. To znamená vyhýbat se různým formám zatemňování reality: andělskému purismu, totalitarismu toho, co je relativní, nominalismu vyjádřenému v prohlášeních, spíše formálním než reálným projektům, antidějinným fundamentalismům, moralismům zbaveným dobra, intelektualismům bez rozvahy.
EG, 231

4. Celek je nadřazen části:

Celek je víc než část a je také víc než pouhý součet jeho částí. Netřeba se tedy přespříliš zaobírat omezenými a částečnými otázkami. Je třeba stále rozšiřovat pohled, abychom rozpoznali větší dobro, které prospěje nám všem. Je však třeba to činit bez vytáček a bez ztráty vlastních kořenů. Je nezbytné zapustit kořeny do úrodné země a místních dějín, které jsou darem Božím.
EG, 235

Anna Mátiková, FSP

Předneseno na retreatu Akademické YMCY, který se konal ve dnech 23. – 25. května 2014 v ženském trapistickém klášteře Naší Paní nad Vltavou v Poličanech u Neveklova

Co znamená věřit (na biblickém základě) ?

Dovolte mi v úvodu učinit poznámku, důležitou snad jen pro některé tradiční křesťany, a sice k tomu, jak čtu bibli. Nepochybuji, že autoři biblických knih byli osloveni něčím, co nazvali Bůh. Samo toto oslovení/inspirace/ žádných slov nemá a nelze o něm mluvit jinak než ex post, zpětně, v interpretaci, ale to už je řeč jen o našem lidském porozumění onomu oslovení.

To mně či nám, kteří jsme vázáni na biblické texty, umožňuje používat obecně náboženský pojem bůh s tím, že žádná představa boha, ať náboženská, teologická či filosofická, nevystihuje nic z toho, oč jde.

Ježíš sám podle synoptických evangelií používal slovo Bůh velmi zřídka a to jen v rozhovoru s farizeji a zákoníky, tedy se znalci tradice, nikoli s učedníky. S nimi hovořil o svém Otci. Musíme si ale být vědomi, že to slovo mělo v patriarchální společnosti trochu jiný význam než dnes.

Já, ač bych se rád vyhnul náboženské mluvě, když mám někdy mluvit o sobě, nemohu jinak než mluvit o Boží milosti, které vděčím za všechno dobré, nebo o Boží pravdě, která, ač sama nevýslovná, ukazuje mě ve svém světle a vystavuje mi nepřilíš lichotivé vysvědčení.

Jistě mi nikdo nebude upírat právo mít své pocity a dojmy. Ale snadno mi bude namítáno, že jsou to jen reliktů náboženské indoktrinace nebo myšlenkové konstrukty, vymyšlené na jejich podporu, které vůbec nic nevypovídají o existenci subjektu oné milosti či pravdy.

To mně ale vůbec nevadí. Slůvko Boží klidně vypustím a vlastně netrvám ani na pojmech milosti a pravdy. Jsou to jen pojmy. Důležité je, co se opravdu stalo, a naděje, že to bude pokračovat.

Osvobození víry od balastní religiózní zátěže, která sama vírou není, ale někdy se k ní takřka nerozlučně váže, osvobození od metafyzických nánosů, jež se na ni za staletí navršily, a přitom neskončit v plytkém dějinném optimismu, humanismu bez víry, mi vždycky připadalo jako přední úkol teologa.

O víře svědčí už Starý zákon, jsou to ale hlavně výpovědi víry. U

proroků je na jejich výpovědích nápadná vášnivá kritičnost ke všemu, co kolem sebe vidí, i s viděním (proto proroctví), kam to všechno povede. Ta kritičnost je významná. Jak si získali odstup od toho, co je?

Pokud nedržíme „doslovnou inspiraci“, musíme předpokládat, že z onoho oslovení získali vědomí příkrého rozdílu mezi pravou a falešnou zbožností. To mi připadá jako jedinečný izraelský objev. Je snad možné falešně uctívat Dia, Ištar či egyptské bohy? Tam ten problém vůbec nemůže nastat. Tam jde o víru v příslušného boha ve smyslu obecně náboženském.

V případě Hospodina to však možné je, a je-li možná falešná zbožnost (víra), pak je tu i falešná naděje a láska. Tím se do centra izraelské zbožnosti dostává člověk a myšlenky jeho „srdce“, izraelské „člověkosloví“. Proto víra v tomto kontextu má charakter zápasu o pravý poměr člověka k Bohu.

Na rozdíl od Starého zákona je v novozákonní literatuře co do frekvence užití slova víra plno. Celých 7 stran Novotného Biblického slovníku zabralo prof. Součkoví heslo „věřiti, víra“ - od synoptiků, přes pavlovské, janovské až po pozdní novozákonní spisy, se všemi významovými posuny a odstíny. A právě proto, že prošel všechna rozličná užití slova věřiti/víra, neshledává nakonec žádného jednotícího společného jmenovatele (krom vazby na Ježíše Krista), což jistě správně přičítá tomu, že autoři novozákonních spisů neměli, podobně jako Starý zákon, na pojmech žádný zájem.

Nicméně, je pozoruhodné, že jednomu jedinému Ježíšovu výroku věnoval zvláštní pozornost. A sice: „Čas se naplnil a přiblížilo se království Boží. Čiňte pokání a věřte evangeliu“(Mk1,15). K tomu Souček říká: „Předpokladem a původem víry je tu přelom věků...věřit znamená přijmout toto slovo...“ a nakonec dodává, „V tomto výroku Ježíšovu je tedy již v základu naznačen celý obsah novozákonního pojmu víry“.

Jistě si byl vědom toho, co říká. Předpoklad a původ víry je v události, která má přijít.

„Jinak“, říká o kus dál Souček, „je u synoptiků víra předně důvěřivým, oddaným a poslušným spolehnutím v Boží moc a lásku. Takové víře se

zaslibuje moc pohnouti nejnehybnějšími skutečnostmi toho to světa: víra hory přenáší atd.“. A já se ptám: proč to postavil vedle sebe jako jiný původ víry? A proč nemůže mít víra hory přenášející spíš původ právě v oné události, která má přijít?

Takto já např. čtu i ty známé Ježíšovy etické příkazy z kázání na hoře, o nepečování o příští den, o lásce k nepřátelům, o neodplácení atd. Celá ta „vyšší spravedlnost“, jež se nám jeví jako „ideální“ a v našem životě nesplnitelná, se najednou, jako revoluční praxe v předvečer onoho dějinného zlomu (příchodu království Božího) jeví jako pochopitelná a splnitelná. Čili to předtím nemožné je najednou možné a nikdo se tomu nediví. Snad bychom v podobné situaci jednali také tak.

Rád bych nyní naši úvahu rozšířil o dnes již, hlavně díky Ladislavu Hejdánkovi známé Ebelingovo či Marxsenovo zjištění, že v těch pravděpodobně nejautentičtějších výrocih Ježíšových je užito slova víra absolutně, tj. bez předmětu víry jako např. víra v Ježíše či víra v Boha. Zejména v případech uzdravování nemocných říká: „Véra tvá tě uzdravila“. A co je nejzajímavější, Ježíš mluví o víře i v případě pohanů, kdy víra nemohla být ani „důvěřivým, oddaným poslušným spolehnutím na Boží moc a lásku“, ani nemohla mít původ v přijetí zvěsti o blízkém Božím království.

Co to tedy bylo za víru? Jak vidno, máme tu případy víry bez náboženských předpokladů. Nic nevíme ani o tom, že by ti uzdravení či jejich příbuzní předtím činili pokání.

Nesmíme ovšem zapomínat, že Ježíše předcházela pověst zázračného léčitele, ale také, že jistě nebyl jediný v širším okolí, kdo se zázračným léčením zabýval, a že se všeobecně věřilo, že jejich moc pochází odněkud „shůry“. Ve vlastním zájmu všech léčitelů bylo tuhle víru lidem nebrat.

Ani Ježíšovi nevadilo, že za ním přicházejí lidé jako za léčitelem, ale když pacientovi řekne „véra tvá tě uzdravila“, brání tím přirozené lidské tendenci považovat ho za božského divotvorce, což je v jistém napětí s jinými zprávami o Ježíšově uzdravování, které jakoby tuto tendenci naopak posilovaly. Tendence považovat Ježíše za božského divotvorce ale převládla a nakonec vedla k onomu velkému zklamání nad Ježíšem,

kdy nejen kněží a zákoníci, ale, jak čteme, i kolemjdoucí pod Ježíšovým křížem ho vyzývají, aby pomohl sám sobě a sestoupil z kříže.

Já nikterak netvrdím, že vím přesně, co Ježíš výrokem „víra tvá tě uzdravila“ míní, a už vůbec ne, jak vypadala víra těch nemocných. Dovedu si ale snadno představit, že nemocný netouží po ničem jiném než po uzdravení. Život se mu smrškl na jediné přání, ale o to intenzivněji.

Upozorním tu jen na jeden zdánlivý detail. Ježíš vždy nejprve řekne „víra tvá tě uzdravila“, vlastní uzdravení se stane potom. Vždycky použije minulý čas. Nemocný se stal zdravým dřív, než došlo k uzdravení. Já si to vykládám tak, že nemocný je nejdřív uzdraven jakoby mimo sebe a k sobě se pak vrací už jako zdravý a nemoc mizí.

Budoucí stav tak předchází tomu, co se stane pak. Nemocný vírou předbíhá sám sebe.

Dnes se snad již nikdo nebrání uznat, že Ježíš sám také věřil. Dokonce že byl přímo reprezentantem a činitelem víry.

Věděl tedy dobře, o čem mluví, když víru hledal a požadoval od učedníků. Jako ten, kdo ví, co víra dokáže, netouží po tom, aby vše záviselo na jeho víře, nýbrž aby takových jako on bylo co nejvíce, neboť principiálně není z víry nikdo vyloučen.

Stále však přetrvává nevyslovený dojem, že Ježíš měl jakési výjimečné schopnosti nebo způsob komunikace s Bohem, který je nám lidem nepřístupný. Tedy že nebyl tak docela pravým člověkem. O ničem takovém však evangelia neví. Čteme jen, že někdy odcházel od učedníků do samoty, aby se modlil.

Modlitba (nejspíš šlo o meditaci) byla cestou, kdy se mohl vystavit případnému oslovení oním nevýslovným, co pak vedlo k jeho porozumění sobě, svému úkolu i událostem kolem něj včetně toho, kam to povede. Ani z této cesty není nikdo principiálně vyloučen, s tím ovšem, že ono oslovení není vynutitelné ani modlitbou. Je to milost.

O uzdravených nemocných už v evangeliích (až na nepatrné výjimky) neuslyšíme. Jejich příběh končí uzdravením. Třebaže se na jejich víře dá demonstrovat takřikajíc „čistá“ víra bez náboženských předpokladů, za

učedníky si je Ježíš nevybral.

Vzal ty, kteří na jeho zavolání bez váhání nechali celou svou minulost za sebou. Reakce na zvěst o blízkém Božím království tu jistě hrála hlavní roli.

Víra „na jedno použití“ oněch uzdravených neměla pokračování. Oni se nejspíš vrátili ke své minulosti. Být vírou uzdraven není zas tak vzácné. To, co Ježíš po svých učednících bude chtít, je uzdravovat jiné.

Ve snaze odkrýt ryzí jádro víry jsem zjistil, že víra žádné takové jádro, které by bylo lze odhalit, nemá. Ukazuje se, že víra je vždy nerozlučně spojena s nějakou aktivitou, dějem a situací, takže ukázat lze zas jenom tu vnější akci.

Orientace naší víry na víru Ježíšovu je nepochybně správná. V kázání, za pomoci odborné literatury a jistého výcviku, lze ty dávno minulé výroky a činy Ježíšovy zpřítomnit, že jakoby ožijí a kazatel i posluchači odcházejí s dobrým pocitem, že porozuměli Ježíšovi.

Poctivý kazatel však cítí, že tam chybí to hlavní - jak na ty Ježíšovy výroky a činy dnes navázat v naší situaci. I když to po něm dnes téměř nikdo nepožaduje. Když to zkusí, je to často vnímáno jako něco nepatřičného, co ten Ježíšův příběh znesvěcuje.

Na druhé straně jsem na webu četl pokusy o navázání, které ukazovaly, že kazatel se s duchem Kristovým zcela minul.

Častý je také únik od problému, kdy kazatel prohlásí, že dobové kulisy a situace jsou v podstatě stále stejné, tehdy i dnes, a tedy nepodstatné a že jde jen o to, příběh Ježíšův s ním spoluprožívat.

Ježíše (za jeho pozemského života) chápu jako zakladatele a vůdce radikálně eschatologického nábožensko-politického hnutí, vycházejícího z požadavku důsledného provedení „milostivého léta Hospodinova“ (nebo jinak „léto odpočinutí“ Lv25,8-16;Dt15,2;31,10). To nařízení trčí v Písmu jako něco neuvěřitelného. Každý sedmý rok neměli Izraelci vůbec osít, měli nechat zemi ladem, za druhé měly být odpuštěny dluhy dlužníkům, za třetí měli být propuštěni otroci a konečně majetek se měl vrátit původním vlastníkům. Byl to J.H.Yoder („Ježíšova politika“ EMAN 2004), kdo ukázal, jak lze mnohým Ježíšovým požadavkům

dobře rozumět na tomto pozadí. O utopičnosti nebo naopak realizovatelnosti Hospodinových příkazů pro „léto milosti“ nejen tehdy, ale zvláště dnes je možno diskutovat. Ale přeložit je do oblasti ryze „duchovní“ nebo odložit je na druhý příchod Ježíše Krista je po mém soudu zrada na živém Ježíšovi.

Proto Ježíšovo „Vy jste světlo světa“ (resp. sůl země) chápu jako slovo určené výhradně jeho učedníkům, těm, kdo jako on hledají nejprve království Boží, nikoli zástupům a už vůbec ne všem zbožným nebo dobrým lidem.

Na světě je mnoho zbožných, poctivých a hodných lidí, ba i ochotných k pomoci svým bližním, ale pro království Boží jsou bezcenní. Kvůli němu ze své zabydlenosti, ze svého osvětí nevystoupí.

Tím se liším od některých svých přátel, kteří v „morální většině“, v početní převaze slušných lidí ve společnosti vidí dokonce naději do budoucna.

Z hlediska Božího království jsou ti lidé jen těstem, které bez kvasu těch, co jsou vždy na okraji Gaussovy křivky, nakonec uschne.

V typickém křesťanu (evangelíkovi) v poslední době vidím dokonce hlavní překážku Božího království.

Co neumíme, je: rozpoznat „znamení“ času. Jistěže mohou být hluchá období, (celé roky i víc) bez znamení. V té době je asi možné jen kypřit půdu pro přijetí semene. Ale není možné donekonečna orat a pomeškat lhůtu, kdy bylo třeba zasít.

Jan Kozlík

Předneseno na retreatu Akademické YMCY, který se konal ve dnech 23. – 25. května 2014 v ženském trapistickém klášteře Naší Paní nad Vltavou v Poličanech u Neveklova

Berlín byl Heydrichovou smrtí šokován...

A nacistická reakce byla krutá a rychlá

Rozhovor připravil Michal Šimek

Atentát na Reinharda Heydricha byl bezesporu činem, který právem vzbudil pozornost celého světa. Členové československého protinacistického odboje i zahraniční armády tehdy projevili mimořádnou schopnost i statečnost.

Měl ale tento čin z 27. května 1942 pro Československo vůbec nějaký smysl a význam nebo to bylo s ohledem na kruté následky jen zbytečné mrhání životy obyvatel protektorátu?

Lze jednoduše konstatovat, že to byl hrdinský čin a nepoložit si tyto otázky? Nezapomeňme na Lidice a Ležáky a tisíce popravených vlastenců. Nemáme na mysli zkreslující komunistickou propagandu v bývalém Československu, nýbrž vážně položené otázky a námitky hrdinů československého protinacistického odboje, .

V hledání na tuto odpověď jsme oslovili dva historiky – Jana B. Uhlíře z Prahy a Martina D. Browna z Londýna.

V čem podle vás spočíval hlavní význam atentátu na Reinharda Heydricha?

Jan B. Uhlíř: Šéf Hlavního úřadu říšské bezpečnosti (RSHA) představoval de facto třetího muže Třetí říše a hlavního architekta holocaustu. Jeho smrtí bylo Německo nesporně významně oslabeno. K atentátu došlo v Praze a otázka znovuoživení Československa v předmnichovských hranicích se stala znovu otázkou mezinárodní a ne pouze zbožným přáním vlastenců doma a politické reprezentace a vojáků v zahraničí. Reinhard Heydrich se stal nejvýše postaveným nacistickým činitelem, který podlehl následkům atentátu.

Martin D. Brown: Význam atentátu byl trojí. Za prvé – vysoce postavená veličina v nacistické hierarchii byla zabita při provádění své práce v okupované Evropě. Tento čin ukázal, že spojenecký odpor mohl zasáhnout nacistické funkcionáře na kterémkoliv místě. Úřady v Berlíně byly podle všeho Heydrichovou smrtí skutečně šokovány. Za druhé:

ukázalo se, že v okupovaném Československu byl odpor, který dokazoval, že místní obyvatelstvo není zcela pasivní. Za třetí - spolu s pozdějšími vítězstvími u Tobruku a Stalingradu atentát znamenal začátek úspěšné strategie Spojenců, která se nakonec proměnila v jejich vítězství.

Můžete uvést argumenty, proč mělo smysl tuto akci podniknout?

J.B.U: Zastupující říšský protektor Reinhard Heydrich byl spolu se státním tajemníkem v Úřadu říšského protektora Karlem H. Frankem jedním z možných cílů desantu Anthropoid, jehož úkolem bylo podniknout „...sabotážní nebo teroristickou akci tak účinnou, aby měla patřičný ohlas jak doma, tak za hranicemi Československé republiky.“ Atentát a následně prolité potoky české krve (včetně masakrů v Lidicích a Ležácích), zásadním způsobem urychlily odzvěnění Mnichova ze strany Velké Británie a Francie. Současně bylo zcela vyvráceno tvrzení německé propagandy, která uváděla, že Češi jsou v protektorátu spokojeni a nemyslí na nic jiného než na to, jak svou pilnou prací přispět k vítězství Velkoněmecké říše.

M.D.B. : Tady existují dva pohledy. Jeden z hlediska prozatímní československé vlády v exilu a druhý - postoj britský. Edvard Beneš chtěl dokázat Moskvě, že odpor v protektorátu byl aktivní a užitečný a současně nabádat Londýn a Washington, aby exilovou vládu plně uznaly. Z tohoto pohledu byl úspěšný v obou směrech. I když odplata v protektorátu byla dalekosáhlá a krutá. Jinou otázkou zůstává, proč Britové podporovali atentát. Z dokumentů vyplývá, že SOE (Special Operations Executive - Oddělení pro zvláštní operace) bylo znepokojeno tím, že Heydrich měl být brzy přesunut do okupované Francie a pracovat tam na demontáži místního hnutí odporu. Tudíž se v SOE snažili, aby byl zlikvidován, stejně jako chtěli podporovat aktivnější odpor v Protektorátu. Těchto cílů bylo rovněž dosaženo, i když v delším časovém horizontu se nacistům západně orientovaný odpor podařilo zničit. Atentát měl tedy především politický důvod.

Setkal jste se při svém bádání s postoji odbojářů nebo zpravodajců, kteří varovali před uskutečněním atentátu?

J.B.U: Domácí odboj nebezpečí krvavé odvety předpokládal, v názoru na atentát však nebyl jednotný. Radikálové považovali Heydrichovu smrt za nutnou a dokonce potřebnou –

podle hesla „oko za oko, zub za zub“. Zásadně proti atentátu byl např. jeden z předních představitelů sokolského odboje, Ladislav Vaněk. Podobně se k němu stavěl, i když v jiné argumentační rovině, také přední reprezentant Ústředního vedení odboje domácího Vladimír J. Krajina, který se obával atomizace již tak dost gestapem poničené sítě domácího odboje. V tomto odhadu se Krajina nemýlil, neboť následky atentátu byly pro domácí odboj fatální – v podstatě zanikla celá jeho druhá garnitura.

M.D.B. : Odboj v protektorátu varoval, že atentát může mít pro hnutí katastrofální následky. Ale opět to byl politický akt s cílem vytvoření podpory ve spojeneckých metropolích pro obnovení Československa po válce. Můžeme říci, že atentátem byla ve skutečnosti obětována většina západně orientovaného odboje ve prospěch dlouhodobějšího cíle obnovy státu. Lze si položit otázku, zda by Československo bylo znovuobnoveno bez celosvětového uznání obětí na životech v místech jako Lidice.

Jaký byl bezprostřední ohlas na tento čin v Protektorátu Čechy a Morava?

J.B.U: Žádný jiný čin neměl takovou odezvu, jako právě Heydrichova likvidace. Jeho pohřeb v Praze se ostatně udál na stejném místě, jako pohřeb prezidenta Tomáše G. Masaryka a svou pompézností ho měl dokonce zastínit. Vůdce byl původně rozhodnut k exemplárním popravám. Ke „zpracování“ českého veřejného mínění dostal nakonec od říšského ministra propagandy a národní osvěty Josepha Goebbelse volnou ruku český nacionální socialista, ministr školství a lidové osvěty Emanuel Moravec. Ten pečlivě aranžovanými masovými akcemi, demonstrujícími věrnost Říši, obrátil naruby doslova celý protektorát..

A ve Velké Británii?

M.D.B.: Vyvolal především masivní projev podpory ve spojení s rychlým uznáním plně akreditované československé vlády v exilu. Napříč celým světem se projevila velká sympatie kvůli neutěšené situaci obyvatel Protektorátu po Heydrichově smrti.

Jak byli hodnoceni Josef Gabčík a Jan Kubiš svými vojenskými cvičiteli ve Velké Británii?

J.B.U: Jako slušný průměr, ne však nadprůměr. Avšak podstatný byl především celkový dojem po skončení speciálního výcviku, který byl celkově kladný, a proto byli určeni k historickému úkolu. Neméně podstatné bylo odhodlání položit pro československou věc i život (skutečnost, že desant Anthropoid byl nakonec složen z Čecha a Slováka byla náhoda; původně byl složen ze dvou Čechů.)

M.D.B.: Byli hodnoceni velmi vysoce. Všichni českoslovenští vojáci, kteří prošli výcvikovými tábory SOE, byli považováni za velmi dobře vycvičené profesionály. Ačkoliv něco z toho mohlo být ovlivněno i osobními vztahy. Instruktoři SOE museli také pracovat s francouzskými civilisty, které ovšem neměli moc v lásce.

Co oceňujete na podporovatelích atentátníků z řad československého protinacistického odboje?

J.B.U: Odvahu nasadit vlastní život ve jménu znovuoobnovení Československa – a to i v době, kdy Velkoněmecká říše vítězila na všech frontách, kdy její porážka byla nekonečně vzdálena a kdy Evropa byla pouze krok od vstupu do temnoty, kterou nepamatovala od třicetileté války.

M.D.B.: Z jasných politických důvodů byl rozdíl mezi odbojem doma a Gabčíkem a Kubišem. Odbojářům bylo jasné, že nacistická reakce bude krutá a rychlá. Ale vláda v Londýně usoudila, že dramatická akce musí být podniknuta, aby bylo po válce Československo rekonstituováno. Tyto dva cíle znamenaly, že existoval nesoulad mezi těmito dvěma organizacemi.

Jan Boris Uhlíř (nar. 1972) je český historik. Věnuje se moderním českým dějinám a dějinám nacistického Německa. Autor řady monografií.

Martin D. Brown (nar. 1971) je americký historik, který žije a pracuje v Londýně (asistent na Richmond University). Zabývá se mimo jiné vztahem britské diplomacie k exilovým vládám během druhé světové války či odsunem sudetských Němců.

Vyšlo v Perspektivách č. 11

(příloha Katolického týdeníku č. 22 / 27. května – 3. června 2014)

Tatínka nebylo...

Dcera Vladimíra Petřka vzpomíná

Jiřina Juláková

„Já jsem si tatínka užívala, když jezdil na prázdniny do Rožnova. O prázdninách v roce 1942 jsem měla první vysvědčení z 1. třídy obecné. A tak jsem se těšila, jak budu pochválena. Tatínka nebylo. Vládla zaražená nálada. Se sousedy jsme měli navzájem otevřené dveře. A měli tam noviny a zrovna zpráva o stanném soudu s tatínkovou fotografií. Přečetla jsem to, utekla a nikomu nic neřekla. Tak jsem to v sobě nesla jako takový děs té doby. Ještě teď se mi zase tmí před očima, když si na to vzpomenu....

A byla padesátá léta. Chodila jsem do gymnázia. Jednoho krásného dne naše profesorka občanské výchovy vykládala, ač dobře věděla, kdo v té třídě sedí, o tom, jak heydrichiádu způsobila Canarisova rozvědka. A všichni, kdo tomu napomáhali, napomáhali té rozvědce, aby zničili komunistický odboj. To na mně bylo tak silné kafe, že jsem složila tašku a odešla jsem ze třídy....

Myslím, že ten tatínkův příběh mi udělal cestu ke Kristu. Ne žádnou klikatou, ale přímou. Každé Velikonoce vnímám i s povědomím jeho příběhu. Jsou to pro mě velice silné svátky...

Měla prostě naprosto bezvadného dědečka. Tatínek byl taková světlá postava, jak jsem si jí pamatovala. Netrpěla jsem jeho nepřítomností, protože byl dědeček. Pak jsem ho začala strašně postrádat. Dědeček zemřel, babička byla pryč, maminka nemocná. A strašně jsem ho postrádala v padesátých letech. Ale nenapadlo mě, že to neměl dělat. Ani v nejmenším. Nikdy jsem o tom nepochybovala. Naopak, když jsem po něm tesknila, řekl mně jeden jeho spolubratr z Bělehradu, co s ním studoval: „Tvůj otec by nepřežil tuhle dobu. Oni by ho zabili komunisti.“ ... Elita zmizela a oni, komunisti, se zmocnili všech pozic. Ale snad se smysl atentátu projeví s větším časovým odstupem. Vždyť už teď se ví, že Heydrich byl v Říši minimálně číslo dvě. To byl opravdu cíl jako hrom. Určitě to pomohlo celému průběhu druhé světové války. V historii přece není žádné „kdyby“. Ale kdyby - jak by celá Evropa s Heydrichem asi dopadla? Já si myslím, že zachránili celou Evropu...

Zajímavé bylo, že i v době komunismu se udržel ten 18. červen, setkání v Resslerově ulici. Každý rok se to konalo. Možná že to bylo taky proto, že tam přece chodili z britské ambasády a americký a francouzský zmocněnec, všichni spojenci. Vždycky to mělo důstojný průběh .“

Jiřina Juláková (nar. 1935 v Praze) – dcera Vladimíra Petřka, - kaplana pravoslavného kostela sv. Cyrila a Metoděje v Resslerově ulici v Praze, kde se 18. června 1942 odehrál poslední zápas ukrytých parašutistů s nacistickou přesilou. Jejího otce popravili 5. září 1942 v kobylišké střelnici v Praze. Od roku 1938 do roku 1943 žila s maminkou v Rožnově pod Radhoštěm. Rodiče žili v odloučeném manželství, což paní Petřkové i její dceři zřejmě zachránilo život.

Vyšlo v Perspektivách č. 11

(příloha Katolického týdeníku č. 22 / 27. května – 3. června 2014)

Krátce

V neděli 6. dubna navštívil náš sbor pan Tomáš Horák z Litoměřic. Ve sborovém archivu si vyhledal údaje týkající se varhan v evangelických kostelech ve Mšeně a v Nebuželích. Získané údaje využije k vydání publikace o varhanách v širším regionu. Pro pana Horáka je tato činnost koníčkem. Působí jako chirurg v nemocnici v Drážďanech.

xxxxx

Sborový výlet se uskutečnil ve čtvrtek 1. května 2014 : Trasa vedla z Mnichova Hradiště přes hrad Valečov na Drábské světničky, odkud byl nádherný výhled. Cesta pokračovala přes Studený průchod (zde na skalách byla umístěna v roce 1866 v prusko-rakouské válce děla císaře Františka Josefa) do Olšiny a po obědě v místní restauraci na nádraží v Březině. Výletníci měli štěstí – prudký déšť se strhl v době, když dorazili do výletní restaurace.

xxxxx

Sborová brigáda na farní zahradě se uskutečnila v sobotu 10. května 2014. Během ní se podařilo zlikvidovat náletové křoviny v zadní části zahrady. Vzhledem k tomu, že jedno pole dřevěného laťkového plotu samovolně spadlo, staršovstvo rozhodlo o nákupu a postavení nového dřevěného plotu. Materiál byl již nakoupen, sponzorsky ho uhradil Jaromír Šimonek z Lobče. Počítá se s tím, že během července budou latě a příčná dřeva natřeny a plot sestaven.

xxxxx

Na základě rozhodnutí staršovstva byla uzavřena smlouva s Pohřební službou Jiří Najman z Neratovic o konání civilních pohřebních shromáždění v mšenském evangelickém kostele.

xxxxx

Vnější okna a rámy na faře i v kostele budou natřena v průběhu července. Na financování se podílí město Mšeno (grant), seniorátní Jeronymova jednota a mšenský evangelický sbor.

xxxxx

Beseda o životě mšesnského evangelického sboru a jeho budoucnosti na téma „Společenství křesťanů a služba potřebným“ se uskutečnila v neděli 1. června 2014 po bohoslužbách.

xxxxx

Během uplynulého školního roku se konal biblický kroužek ve mšenské mateřské škole za účasti pěti dětí. Biblického kroužku an faře se ve dvou skupinách účastnilo sedm dětí. V případě zájmu rodičů a dětí budou oba kroužky po prázdninách pokračovat.

Michal Šimek

Sborové listy na internetu

Sborové listy si můžete také stáhnout na www.msenocce.wbs.cz. Jsou v něm navíc obsaženy příspěvky: sochař Václav Levý, přednáška o Lucemburcích, oblastní kolo soutěže Zlatá včela 2014, příspěvky z Retreatu Akademické YMCY, atentát na Heydricha.

Sbírka na nátěr oken v kostele a na faře

Během prázdnin budou natřena vnější okna a rámy na faře i v kostele. Náklady budou částečně kryty ze seniorátní Jeronymovy jednoty a z grantu města Mšena, nebude to však stačit. Na pokrytí nákladů probíhá sbírka, na niž můžete přispět osobně v kostele u bratra kurátora J. Kozlíka nebo sestry I. Pavelkové nebo platbou na účet sboru č. 174987837/0300. Děkujeme!

Farní sbor Českobratrské církve evangelické ve Mšeně u Mělníka.

Farář Mgr. Michal Šimek, bytem v Kosmonosích,
tel.: 608 718 898, e-mail: majkl.simek@seznam.cz.

Webové stránky sboru: www.msenocce.wbs.cz

Bohoslužby se konají každou neděli v 10 hodin.